

Naročnina

Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesечно 45 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Urejanstvo je v Kopljah, ulici št. 611
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Urejanstvo
telefon št. 2050, urarnikštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopljah, ulici št. 611
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski, 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1. stop. peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 20. večji oglas
nad 45 mm visine
po 3 in 4 Din. v
uredniškim delu
vrstica po 10 Din
p. pr. večer 9
naročnu popusti
Izide od 4 jutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Velik problem

Vsak narod, ki se bori za svojo svobodo, zasluži simpatije vsega izobraženega sveta. Zato tudi nihče ne bo odrekel svojega občudovanja Indcem, ki so pod vodstvom asketičnega Gandhija, ki ne pripada nobeni politični struji, in mladega socialista Javarhalala Nehruja dvignili zastavo neodvisnosti. Gandhi, ki ima blizu Ahmedabada nekako šolo za pristaše svojega nazora, se je 12. t. m. podal z njimi na agitacijsko potovanje, da pridobi množice za pasivno resistenco napram angleški oblasti, ker aktivnega upora ne smatra ne za dovoljenega ne za uspešnega. On, ki je filozof, bi rad, da bi se Anglija sama odpovedala svojemu gospodstvu nad Indijo, ne da bi se prelivala kri in rabila nasilna sredstva ne na tej ne na oni strani. Ker pa mora v konkretnih razmerah pasivna nepokorščina avtomatično vesti do prave revolucije in ker na drugi strani Anglija nikoli ne bo Indije sama odrezala od svojega Empira, zato ni dvoma, da se je z današnjim dnem začela borba za neodvisnost Indije z vsemi onimi sredstvi, ki se v taki borbi vedno rabijo.

Bilo bi zelo predrzno prerokovati izid te borbe. Vprašanje neodvisnosti Indije je neprimerno bolj zapleteno ko ono Južne Afrike ali Irske. Indija je tako velika ko evropska Rusija in ima 320 milijonov prebivalcev, ki pa ne tvorijo nobenega enotnega naroda. »Ljudski narode je zaenkrat še samo »sens purae mentis«. Po veri, ki najbolj globoko določa miselnost različnih ras, ki prebivajo na tem kontinentu, je le 68% hindujcev, ostali so muslimani, budisti in najraznovrstnejši drugi pagani. Vse te rase in verniki govorijo tudi najraznovrstnejše jezike; najbolj pa se medseboj razumejo v angleškem jeziku, ki je celo razpravni jezik nacionalnih vsesidnih kongresov. Kar se tiče stanovskih razlik, nikjer na svetu niso tako velike ko v Indiji, kjer se nekateri smatrajo za vtešene bogove in v resnici tudi ko bogovi neomejeno vladajo nad milijoni brezpravnih sužnjem. Edina enota je enoten upravljen sistem, ki so ga uvedli Angleži pred stoletjem in pol, ki so ga deželo iztrgali muslimanskim mogulom in drugim domačim despotom. Ker pa le-ti po velikem delu Indije še danes vladajo, čeprav so pod kontrolo angleških komisarjev, tudi ta enota ni tako popolna kakor je bila n. pr. na Irskem.

Tudi gospodarske razmere Indije so nekaj posebnega. Nacionalisti po pravici poudarjajo, da je Anglija v sto letih izžela iz Indije, kar je le mogla: silila je deželo, da je pridelovala sirovine, predvsem bombaž, ki ga je morala poceni prodajati domači angleški veleobrtni, ki je potem svoje fabrike Indiji drago prodajala in tako na njen račun neizmerno bogatela. Indska domača obrt se je uničila. V svetovni vojni je Indija dala Angliji 1.401.350 vojakov in 200.000.000 funtov šterlingov za vojne namene! Vendar pa danes razmere niso več iste take. Indski domači produkti, med tem tudi bombaž, so zaradi neizrečno nizkega stanja poljedelstva tako slabe kvalitete, da n. pr. Lancashire danes večino bombaža, ki ga rabl, uvažja iz Amerike. Tudi to ne drži več, da bi indski kmet gladoval, ker mora mesto žita sejati za Angleže bombaž, kajti danes je samo 7% indske zemlje posejane z bombažem in juto, do čim odpade na riž in žito celih 78%. Slaba prehrana indskega kmeta izvira iz tega, ker je popolen suženj domačih indskih veleposestnikov in maharadž, ki ga držiijo tudi v največji kulturni zaostalosti. Tako n. pr. ima Indija največ goveje živine na svetu, ki pa deželi čisto nič ne nese, ampak vsaka krava Indijo stane na leto 30 nemških mark! Zakaj? Ker je »sveta žival, ki se ne sme zaklati! (Pri tem pa Indec živali uprav bestialno muči.) Ta sveta žival pa se tako slabo neguje, da krava ne daje zadosti mleka niti domači družini, voli pa so za poljsko delo preslabotni. Kmet, ki propada, sili v mesta v proletarijat, kjer pritiska navzdol mezde. Velik del fabrik v Indiji je danes v rokah domačih velekapitalistov, ki so znani kot neusmiljeni oderuhi, kakor so mogoči samo v »bajum« orijentu. Vrh tega pa je indska tradicija taka, da je najboljše živeti, ne da bi bilo treba delati, in v nobeni deželi na svetu se denar tako brezumno ne trati v neproduktivne svrhe ko ravno v Indiji. Lahko se reče da je devetindevetdeset odstotkov vseh Indcev zadolženih enemu odstotku najbrezobzirnejših domačih pijavk in zato ni čudno, če se revni sloji naravnost boje trenutka ko bi deželo zapustil »salib«. Drugo vprašanje je seveda, koliko je angleško gospodstvo samo krivo, da se te strašne socialne in kulturne razmere niso izboljšale. Žetev uničujejo miši zato, ker jih Hindu ne sme ubijati!

Zelo slabo je tudi moralno stanje prebivalstva. Najhušo razuzdanost, ki si je more izmisliti domišljija, učiijo v Indiji »svete knjige«. Otroške poroke so še danes tako ukoreninjene, da jih angleški zakon ne more zatreti. Deklice se že v devetem in desetem letu silijo k združitvi z možem! Posledica je fizično in duševno propadanje cele rase, žensk pa prav posebej. V nižjih slojih je ženska prosta delovna žival, višji žive v mnogoženstvu, konkubinatu in neomejeni spolni prostosti, ki jo uči sama ver-

Zmaga nemške vlade

Youngov načrt sprejet tudi v tretjem čitanju - Zaupnica vladi z 245 proti 170 glasovi - Tudi likvidacijska pogodba s Poljsko sprejeta

Berlin, 12. marca. n. Nemški državni zbor je danes končno veljavno tudi v tretjem čitanju odobril Youngove zakone z večino 270 proti 192 glasovom, torej približno z isto večino, kakor včeraj. Razen tega je dobila vlada zaupnico z veliko večino 76 glasov. Zanj je glasovalo 248 poslancev, proti 170, 19 pa se jih je odtegnilo glasovanju.

Vladne stranke so namreč vložile predlog, po katerem državni zbor odobrava izjavo državnega kanclerja, posebno njegovo ugotovitev, da so se udeležene vlade od začetka veljavnosti novega načrta dalje obvezale, predložiti vse spore o razlagi novega Youngovega načrta edini odločitvi razsodišča. Ta zaupnica je bila obenem apel na pogodbene države za spravljivo mednarodno sodelovanje.

Poprej je še državni kancler Müller obrazložil razloge, ki govorijo za in proti Youngovemu načrtu. Dr. Müller je izjavil: Vlada izjavlja v polnem prepričanju, da vidi v novi uredbi napredek z ozirom na dosedanje sta-

nje. Večina je živahno pritrdjevala. Velik hrup pa je nastal pri desničarskih strankah, ko je državni kancler naglasil, da niti državna vlada niti noben strokovnjak po njegovem mnenju ne more sedaj s poštenim prepričanjem prorokovati o učinkih Youngovega načrta. Ugotovi se lahko samo, da sprejema Nemčija novi načrt z odkritosrčno pripravljenostjo, da ga izvrši, in da bo storila vse, da bo spolnila prevzete obveznosti. Končno je drž. kancler povdaril še potrebo, da se sanirajo državne finance ter je glede poskusov, povzročiti v Nemčiji politične nemire, izjavil, da je republika danes tako utrjena in da je dovolj močna, da bo lahko uspešna in s poudarkom odbila vse napade. Za to potrebna sredstva so ji na razpolago.

Pri posameznih glasovanjih je vladala velika napetost, posebno pri glasovanju o poljski likvidacijski pogodbi. Včeraj se je dosegla za to samo večina 17 glasov in danes se je zopet opazilo, da je znaten del centra in

bavarske ljudske stranke glasoval proti ali se glasovanju odtegnil. Končno se je vendarle dosegla večina 19 glasov za poljsko pogodbo. Pri razglasitvi rezultata glasovanja so narodni socialisti vzklikali proti Poljski. Desničarske stranke pa so vložile še predlog, da se začetek veljavnosti Youngovih zakonov odgodi za dva meseca. S tem so hoteli državnemu predsedniku Hindenburgu otežkočiti podpis pogodbe. Ker je za sprejem takega predloga zadostna samo tretjina glasov prisotnih poslancev, je bil predlog sprejet. — Vladne stranke pa so obenem vložile predlog, da državni zbor sprejme nujnost sprejetih zakonov. To se je zgodilo z veliko večino 283 proti 174 glasovom. S tem je predlog za odgoditev postal brezpredmeten pod pogojem, da tudi državni svet in deželni parlamenti pristanejo na nujnost. To je nedvomno. Končno je bil odklonjen še komunistični predlog nezaupnice proti državni vladi v poimenskem glasovanju z 277 proti 169 glasovom.

Gandi nastopil svojo pot

100.000 ljudi obs pa'o Gandija s cvetjem - Pri Barodi bo prvi spopad

London, 12. marca. n. Danes je Gandi s svojimi pristaši nastopil napovedano potovanje v solno kotlino v zalivu Cambay. Nad 100.000 ljudi se je zbralo pri vratih Gandijevega samostana. Gandija so obsipali s cvetjem, ko je s svojimi 80 prostovoljci nastopil pešpot. V Bombayu so nacionalisti priredili velike demonstracije ob priliki začetka indijske akcije. V mnogih delih mesta so postale demonstracije nevarne

Angležem in drugim inozemcem, ki so nakupovali v raznih trgovinah. Indijska vlada bo najbrže v mestu Baroda poskusila Gandija in njegove spremljevalce ustaviti. Na željo maharadž iz Baroda je bil poslan v Barodo posebno zanesljiv mohamedanski in Hindom sovražni polk Sekh, da prepreči Gandijevo potovanje. V Barodi je torej pričakovati prvega spopada.

Nova preganjanja v Rusiji

Cerkev spremenjena v plesno dvorano — 29 cerkva porušenih — Pobožni kmetov — Nasilja nad redovnicami

Varšava, 12. marca. l. Vsled silnega utisa, ki ga je povsodi povzročilo papežovo pismo o preganjanju kristjanov v Rusiji, je predsednik sveta narodnih komisarjev Rikov na povelje Stalina jadrno pričel izjavljati, da vlada v Rusiji popolna verska svoboda in da so bile zaprte samo one cerkve, ki so bile po mnenju vernikov samih odveč in torej zaprte le po njih želji. Ta trditev sodruga Rikova pa ni nič drugega kot gola laž, kakor dokazujejo dejstva, ki so se zgodila v čisto zadnjem času.

V mesto Lukonajovka so prišli rdeči gardisti, obkolili cerkev, vdrli nato v njo, zvezali duhovnika in uničili vse cerkev. Duhovnika so odpeljali, njegova nadaljnja usoda pa je neznan. Par dni nato so prejeli meščani povelje, da iz ostankov cerkve zgrade gasilski dom.

Ista usoda je doletela še šest drugih cerkva. Iz ene so napravili komunisti plesno dvorano, iz ene klub, iz dveh dvorani za predavanja in iz dveh šoli.

V vas Hlodovsky na Ukrajini je prišel oddelk rdečih vojske, da zapre cerkev in jo poruši. Prebivalstvo pa se je postavilo v bran, nakar so pričeli vojaki streljati in ubili 25 vaščanov. Šele potem so se vojaki polastili cerkve. Nato

so razbili vso cerkveno opravo, požgali knjige, vzeli iz zvonikov zvonove, ki so jih poslali v tovarno za traktorje. Pa jim še ni bilo zadosti. Navalili so na bližnji ženski samostan, kjer so se opili in na najgusnejši način mučili in zlostavljali nune.

29 cerkev je bilo zrušenih na ta način v februarju, a niti ena ne na željo prebivalstva. Rikov je nadalje trdil, da se ne izvaja noben pritisk na ljudi, da se ne bi smeli udeleževati svojih verskih dolžnosti. Dejstva pa govorijo drugače. Devet nun iz Novoživskega samostana je bilo v februarju ustreljenih, ker so se udeležile božje službe.

V šolah se ne sme vršiti noben verski pouk. Prvo vprašanje učitelja je: Ali verujejo tvoji starši v Boga? Če otrok to potrdi in pravi, da so ga starši učili moliti, potem se to zabeleži v posebno knjigo. Staršem pa nato nalože neverjetno visoko denarno globo.

V Moskvi je velik propagandni protiverski muzej. Vsak mesec morajo iti v ta muzej otroci, ki so zapisani v gornjem seznamu, in tu v muzeju mora iztrgati učitelj otrokom iz srca vero staršev. Lahko si je misliti, kakšne stvari se kažejo otrokom v tem »muzeju«.

Nevarna konkurenca sovjetskega lesa

Konferenca lesnih trgovcev iz vse Jugoslavije

Belgrad, 12. marca. r. Naši lesni trgovci so z vznemirjenjem sprejeli vesti o velikem transportu sovjetskega lesa v Veneto in Solun. Rusija je imela lansko leto aranžman z Anglijo, ki je absorbiral ves eksport ruskega lesa. Ker se ni letos sklenil med Anglijo in

Rusijo nikak tozadeven sporazum, je začela Rusija izvažati na druga tržišča. Trgovci iz Belgrada in vse naše države se bodo zbrali v prihodnjih dneh na konferenci, na kateri bodo razpravljali o korakih proti sovjetski konkurenci.

ska tradicija! Higijena je na najnižji stopnji; samo še Kitaj v tem oziru Indijo nadkriljuje.

Dati Indiji popolno neodvisnost pomeni ogromno in neizmerne odgovornosti polno nalog, ki zahteva uprav genijalnih, predvsem pa poštenih upraviteljev. Da li je tenka plast indske domače inteligence za to sposobna, to je veliko vprašanje. Možje kot Gandhi in Tagore so izjeme. Večina indske inteligence je čisto brez vere, materialistična in koristolovska. Z Japonsko in njenim političnim in kulturnim dvigom nima Indija veliko analogije. Japonci so bili vedno neodvisni, Indija nikoli, izveniši kratko epoko kralja Asoke. Tudi je Japonec trezen in marljiv dočim je Indijec sanjav, izmekhužen in nemaren. Vkljub temu se mora

Indiji dati drugačen položaj nego ga je imela doslej. Teženje po svobodi je naravno upravičeno, možnost napredka je dana. Indijo čaka kljub žalostnim današnjim razmeram gotovo velika bodočnost. Anglija ne ravna prav, da to vprašanje vedno odlaša. Dala je Indcem zakonodajno avtonomijo, ko je že bilo prepozno. Potem je obljubila popolno dominijonski položaj, ki bi ga bila Indija rada sprejela. In ni Anglija svoje besede zopet vrela nazaj. Danes zahteva dežela popolno neodvisnost.

Vendar smatramo, da ni še prepozno, da se zadovoljijo indske zahteve v bistvu, ne da bi bilo treba tistih krvavih izkušenj, ki so spremljali borbo Irske za neodvisnost. Naj se ne spori več o »popolni neodvisnosti ali »domi-

„Žarišče požara treba pogasiti“

Pariz, 12. marca. AA. »Journal de Debatse piše o novi komitski akciji in o položaju na Balkanu ter pravi:

Zdi se, da je prišel trenutek, ko se bo moralo Društvo narodov, bodisi na predlog obeh držav, bodisi na predlog ene same države — članice Društva narodov, baviti s to stvarjo, ker bo sicer vlada Jugoslavije uprav fatalno prisiljena, da ponovno zapre meje. V nekem kraju na Bolgarskem se nahaja dokazano žarišče požara in to žarišče je treba pogasiti. Ako bolgarska vlada ni sama sposobna, da to stori, tedaj je treba milo ali s silo pomagati, da se ohrani mir na Balkanu in vsej Evropi.

Avstrija se zanima za naše ribe

Belgrad, 11. marca. AA. Po obvestilih, ki so jih prejele naše gospodarske organizacije, vlada v inozemstvu veliko zanimanje za naše morskovodne in sladkovodne ribe. Posebno zanimanje je na tržiščih v Avstriji.

Velik mlin pogorel

Belgrad, 12. marca. k. Poročajo iz Iriga pri Rumi, da je danes ponoči nastal velikanski požar v velikem mlinu Srpske gospodarske zadruge. Mlin je pogorel do temelja in so bili vsi napori gasilcev brez uspeha. Mlin je gorel do danes opoldne. Zgorelo je več sto vagonov žita in moke. Škoda gre v milijone.

Važna seja zagrebskega obč. sveta

Zagreb, 12. marca. r. Jutri popoldne ob 4 se vrši občinska seja, na kateri je na dnevnem redu 117 predmetov. Tako je na dnevnem redu vprašanje prevzetja imovine Hrvatskega Sokola, obnova Mirogojske tramvajске proge, prevzete avtobusnega prometa na področju mesta Zagreba, statut za mestno trošarino in uvoznino za blago, vprašanje delokroga magistratnega ravnanja, zgradba doma zveze hrvatskih obrtnikov itd.

Glavna skupščina JNS bo v nedeljo

Zagreb, 12. marca. r. Tajništvo JNS javlja, službeno, da se vrši letošnja glavna skupščina 16. marca ob 8 jutraj v prostorih mestne posvetovalnice v Zagrebu. Ker so se sporna vprašanja med JNS in belgrajsko in sarajevsko podzvezo deloma odstranila, se pričakuje, da bo potekla skupščina v najboljšem miru.

nionskem položaju. Lahko se je vvesti k skupni mizi, ne da bi gole formule že vnaprej ovirale sporazum. Indiji naj se da prava neodvisnost, za kar bodo oni radi kot svobodni ljudje ostali v skupnosti britanskega Empire — saj jim ta skupnost edina jamči neodvisnost napram ostali Aziji in Ameriki! Radi pa se bodo Indci tudi v tnotranjih zadevah še nadalje posluževali nasveta in pomoči Anglije. Saj jo Indija tako zelo potrebuje in Gandhi sam je to vedno priznaval. Tudi gospodarska zveza z Anglijo je za Indijo največjega pomena. Indija svobodna država v svobodni skupnosti britanskega Empire, to je najboljša rešitev za Anglijo, za ves svet (indski problem je svetoven problem) in za Indijo samo.

Čsl. katoličani na novih potih

Lanski praški orlovski dnevi so bili triumf češkoslovaške orlovstva in katoliške misli sploh. Češkoslovaški katoličani so odlično prestali težko preizkušnjo. Prirediti orlovske dneve v Pragi, ki je kot središče svobodomiselnega meščanstva in socialističnega delavstva sicer najmočnejša trdnjava sokolstva in socialističnega delavstva, nima pa ugodnih tal za katoliški pokret, je bilo pač zelo drzno. Če pa se je Praga udeleževala prireditve in razobesila zastave, ko je videla tako veliko in svežo armado orlovstva in tako veliko število najodličnejših zastopnikov zapadnih držav in narodov, kakor se jih še nikdar ni zbralo v Pragi, in če sta celo prezident Masaryk ter zunanji minister dr. Beneš iz državnih ozirov sprejemala najodličnejše inozemske orlovске goste, je bil uspeh še tem očitnejši.

Po tako veličastnih zmagovalnih dneh je bilo pričakovati naval čsl. mladine v orlovске vrste. Predno pa čsl. orlovstvo hoče še bolj na široko, se je moralo reorganizirati in poglobiti. Ravno radi orlovskih dni se je že dolgo odlagalo pereče vprašanje reorganizacije. Ta naloga je bila vedno težka, če radi tega, ker je orlovstvo edina skupna organizacija čeških in slovaških katoličanov. Težava je tem večja, ker so bili Orli v političnem življenju pristaši češkoslovaške, odnosno slovaške ljudske stranke, ki se borila med seboj zelo ostro zlasti na Slovaškem, kjer imata obe svoje politične organizacije. Ko se je od čsl. ljudske stranke odcepil g. Čurík in osnoval kršč. socialistično stranko, pač ni kazalo zabraniti pristašem te nove stranke nadaljnje članstvo v Orlu. Reorganizacija čsl. orlovstva je tako postajala vedno bolj zapletena.

Četudi je nasprotstvo med Čehi in Slovaki, vendar ta razlog ni edini, ki je zahteval reorganizacijo. Med čsl. katoličani namreč vedno bolj prevladuje klic po poglobitvi verskega življenja. Mnogi so mnenja, da naj se Orlovstvo osvobodi prevlekega vpliva politikov in naj se postavi v okvirje katoliške akcije. Odločna vzgoja po verskih načelih mora biti cilj, dočim naj telovadba tudi poslej ostane samo sredstvo. Z vsemu so pričeli razširjati evharistične odseke v orlovskih društvih. Snujejo tudi posebno »armado viteзов sv. Vavilava«, ki pogosto prejemajo sv. zakramente in delujejo v tem smislu tudi v svoji okolici. Ta armada viteзов sv. Vavilava, ki naglo narašča, je prinesla v orlovске vrste mnogo svežega duha.

Da bi se onemogočila majorizacija pristašev kakšnega nazora, je zadnji izredni občni zbor, ki se je vršil pred nekaj dnevi v Brnu, postavil Orlovstvo na nove temelje. Dočim je bilo preje vse centralizirano v predsedstvu, ima lahko odseki vsako orlovsko društvo ali srenja svoja posebna pravila, kar bo omogočalo, da se more uveljaviti tudi smer, ki se sicer ne bi mogla. Posameznim pokrajinskim zvezam je dal občni zbor precejšnjo oblast. Vsi nasprotniki orlovске misli so že pričakovali razpad čsl. orlovstva, toda zadnji občni zbor ga je utrdil. Na zunanje se je to videlo že v tem, da so bili vsi predlogi sprejeti soglasno in da so zastopniki Slovaške izrekli obnemu zboru javno zahvalo.

Sedaj si je čsl. orlovstvo položilo trdne temelje. Zato je pričakovati večjega razmaha in še bolj intenzivnega delovanja. Dogodki zadnjega časa obračajo oči čsl. orlovstva tudi na vzhod, k Poljakom. Zakaj vodstvo poljskega Sokola še ni moglo prepoznati z svobodomiselnim duhom poljskih Sokolov, ki so v ogromni večini verni katoličani. Če se je odločilo vodstvo poljskega Sokola, da 16. t. m. priredi protestno zborovanje proti preganjanju krščanstva v Rusiji in če priredi celo skupne molitve za preganjanje kristjane, ni to samo strah pred komunistično nevarnostjo in samo trenutno upoštevanje verskega mišljenja poljskega sokolstva. Tega se zaveda seveda tudi čsl. orlovstvo. Po zadnjem občnem zboru njegovi načrti za bodočnost ne bodo ostali le prazen sen. —b—

Vatikan proti denarni odškodnini

Rim, 12. marca. r. Italijanski poslanik pri Vatikanu De Vecchi je konferiral z vatikanskim državnim tajnikom Paccellijem o korakih, ki jih naj ukrene italijanska vlada v Pekingju radi odškodnine za umor dveh misijonarjev. Giornale d'Italia poroča, da se Vatikan protivi denarni odškodnini, ker bi to vrglo slabo luč na katoliško cerkev na Kitajskem. Končno je bil sprejet kompromisni predlog, po katerem naj bi Italija zahtevala denarno odškodnino, ki pa naj se uporabi za humanitarne svrhe, kar je zelo umešno, ker vlada prav sedaj na Kitajskem velika beda.

Volitve v Španiji drugo leto

Madrid, 12. marca. n. Volitve se bodo v Španiji vršile šele prihodnje leto. Pričakuje se, da bodo municipalne volitve začetkom l. 1931, kmalu nato provincialne, dočim bodo komunalne volitve šele spomladi 1931. To je razvidno iz tega, da je vlada izdala naredbo, po kateri traja čas za postavitev volilnih list do konca leta 1930. Stranke s tem niso zadovoljne, ker se bo do takrat sedanje razpoloženje volivcev lahko že predrugačilo.

Madžarska prepovedala prevoz romunske živine

Bukarešta, 12. marca. r. Madžarska vlada je prepovedala transit romunske živine preko madžarskega ozemlja. To je storila radi tega, ker ni glede transporta živine dosežen sporazum med obema državama, na drugi strani pa se Madžarska boji romunske konkurence.

Po prvem porazu MacDonalda

Vlade ostala v manjšini radi neuspeha londonske konference -- Možnost razpusta parlamenta

London, 12. marca. n. Včerajšnji prvi poraz socialistične vlade v poslanski zbornici z istimi osmimi glasovi, ki so ji pred božičem rešili življenje, so konservativci in liberalci izvrstno pripravili, ko so v svojih listih že več dni napovedovali, da bo opozicija s skupno 20 glasovi večine v poslanski zbornici porabila znane tri spreminjalne predloge k rudarskemu zakonu za poskusno glasovanje o medsebojnih moreh.

Debata se je začela mirno in poslancev ni bilo mnogo navzočih. Ker je bilo več konservativnih poslancev zaposlenih drugod, je dobila vlada proti prvemu liberalnemu dodatnemu predlogu večino 3 glasov. Ko je bil na razpravi drugi konservativni spreminjalni predlog, se je zbornica nenadoma napolnila. Baldwin, Churchill in številni njuni pristaši so prišli v fraku. Med njimi je vladalo veselje, zmagovito razpoloženje. Ko se je razglasila večina 8 glasov proti vladi, so konservativni poslanci ob burnem smehu klicali ime premaganega boksaarja v Miamiu Wilsropa in dražili člane vlade z vzkliki: »Pospravite svoje reči, lahko greste domov.«

Da se prav presodi ta postopek, je treba opozoriti na staro angleško parlamentarno tradicijo, po kateri se angleške vlade nikdar ne vržejo radi zunanje političnega vprašanja, temveč se takrat, kadar poslanci niso zadovoljni z zunanjo politiko, konstruirajo notrnen politični vzrok za strmoglavljenje vlade. Konservativci in liberalci so mislili pri tem na neugodni potek londonske pomorske razorožitvene konference in so pravzaprav zato glasovali proti vladi. »Daily Herald«, list delavske stranke, pa izjavlja, da glasovanje z večino samo 8 ali 9 glasov onemogoča vsakršno delo v poslanski zbornici. Če se bo nadaljevala taka taktika opozicije, ne preostane drugo, kakor da se poslanska zbornica razpusti.

London, 12. marca. n. Danes se je sestal ministrski svet, da razpravlja o včerajšnjem porazu. »Manchester Guardian«, ki ima posebno dobre veze, poroča, da so voditelji vlade,

ki so najprej hoteli rezultat glasovanja ignorirati, po kratkem posvetovanju sklenili, da tako ne more iti naprej. Večinsko razmerje v parlamentu se mora čimprej razčistiti z novimi volitvami. Vlada je zato pozvala konservativce, da se v četrtek, ko se bo razpravljalo o predlagani nezaupnici glede Snowdenovega postopanja v vprašanju zaščite carine, ta nezaupnica spremeni v nezaupnico proti vsej vladi. Če ostane vlada pri tem glasovanju v manjšini, se parlament razpusti. Če konservativci odklonijo razširjenje nezaupnice na vso vlado, da pridobijo tudi liberalne glasove, bo vlada neposredno po preložitvi proračuna izzvala glasovanje, po katerem bodo nove volitve opravljene radi nezna ne večine na to ali ono stran. Vlada je sklenila, da v sedanjem negotovem političnem položaju ne bo začela ali nadaljevala nobenih nadaljnjih važnih zakonskih predlogov ali podrobne razprave proračuna.

London, 12. marca. n. MacDonald hoče s svojo ponudbo glede splošne zaupnice prisiliti čsl. meščanske in delavske kroge, ki pod vodstvom Churchilla napadajo angleško politiko na pomorski razorožitveni konferenci, da nastopijo odkrito in poskusijo dobiti drugo vlado za vodstvo konference. MacDonald ve čisto natančno, da sam nima popolnoma gotove večine, da pa tudi njegovim zunanje političnim nasprotnikom pri igri z odprtimi kartami ne bo moglo vreči vlade v vprašanje razorožitve, odnosno sestaviti alternativno vlado, bodisi s še tako majhno večino. Samo če bo Baldwin posebno spreten, mu bo mogoče že v četrtek dobiti majhno večino 8 do 12 glasov za nezaupnico, ki pa nikakor ne bo zadostovala za sestavo vlade in bi bil potreben še ta predpogoj, da vsi liberalci želijo spremembo vlade med londonsko konferenco. Ker pa se politična nasprotstva v angleškem parlamentarnem življenju vedno motirajo z realnopolitičnega, nikdar pa ne z doktrinarnega stališča, je smatrati, da bo MacDonald dobil v četrtek z majhno večino kratkoročno pooblastilo, da vlada nadalje do velike noči, do predložitve proračuna.

Novi protesti proti preganjanju kristjanov

Protesti iz Avstrije, Poljske in Češkoslovaške

Dunaj, 12. marca. d. Zveza bojevnikov je naslovila na kardinala Piffa kakor tudi na evangelijsko cerkevno obščino odločen protest proti preganjanju kristjanov v Rusiji, v katerem pravi med drugim sledeče: Mi bojevniki se čutilo obvezane, da vložimo najodločnejši protest proti barbarstvu, vsako kulturo sramotilemu preganjanju kristjanov v Sovjetski Rusiji. Hočemo tudi v javnih zborovanjih dati duška našemu ogorčenju in če bo potreba, smo vedno pripravljeni, zastaviti tudi svoje življenje za najvišje dobro kulturnih narodov, to je za krščansko svetovno naziranje. Krščanski narod nas bo v boju za svojo vero vselej našel na svoji strani.

Varšava, 12. marca. d. Na pobudo protibolševiške lige in Varšavi je bila opravljena v cerkvi sv. Križa ob ogromni udeležbi vernikov sv. maša zadušnica za žrtev bolševiškega terorja v Rusiji. Popoldne so se vršili v mestu protestna zborovanja proti verskemu terorju sovjetskih oblasti.

Praga, 12. marca. d. V poslanski zbornici je ob pričetku debate poslanec Salat (Slovaška ljudska stranka) protestiral proti verskemu preganjanju v Rusiji in ga označil kot grodo nehalnežnosti napram papežu, ki je v letih najhujše lakote po katoliških cerkvah vsega sveta zbiral milodare za stradalce Ruse. Takrat niso moskovski oblastniki papežev pomoči deleže roke odklonili, ampak so se mu nasprotno zahvalili. Danes pa, ko Rusija propada na duševni lakoti, divjajo moskovski oblastniki proti krščanstvu zato, ker je papež dvignil svoj svareči glas in želi propadajoči Rusiji zopet ponuditi svojo roko. Poslanec Salat je v nadaljnjem govoru izjavil, da so bolševiki antikristi in krvava verska satana, toda Bog, Solnce večne resnice, bo tudi poslednjemu svetilu, tudi če bi se bolševikom posrečilo milijone ljudi duševno zaslepeti. Bolševiki ogrožajo svobodo človeškega duha in pripravljajo strahovito novodobno sužnost, ker bočejo iz človeka ustvariti stroj brez svobodne volje. Na koncu se je poslanec Salat zahvalil papežu, da je tako pogumno obsodil bolševiška grozodejstva. Komunisti so ves čas motili njegov govor z medklici.

Balugdžić za zbližanje z Nemčijo

Berlin, 12. marca. n. Jugoslovanski poslanik v Berlinu Balugdžić bo začetkom aprila obiskal srednjeevropski institut v Dresdenu, kjer bo razpravljal o možnostih tesnejšega kulturnega in gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Nemčijo.

Velike priprave za Jirás'ov pogreb

Praga, 12. marca. n. Pisatelja Alojzija Jirás'eka bodo pokopali na državne stroške na Vyšehradskem pokopališču. Pogreba se bo udeležil tudi predsednik Masaryk in najvišji državni dostojanstveniki. Pogreb bo v nedeljo iz muzejskega Panteona. Pogreba se bo udeležil tudi polk, ki nosi njegovo ime.

Kolašinski vojvoda — umrl

Newyork, 12. marca. n. Kolašinski vojvoda, katerega je črnogorski kralj Nikita med vojno imenoval za generala topništva, je umrl v Newyorku v starosti 49 let. Ko je že umiral, je podjedoval še premoženje 10 milj. dolarjev, katere mu je pred kratkim umrla tast bankir Green zapustil in je ravno zato vojvoda Kolašinski potoval v Newyork.

Pezeta znova pada

Madrid, 12. marca. r. Tečaj pezete je začel padati. Mnogi trgovci predajajo le za inozemsko valuto. Denarni krogi si želijo novo diktaturo.

Izdale so se stroge naredbe proti republikanskemu pokretu in ostre kazni za žalenje Veličanstva.

Zopet napet položaj v franc. parlamentu

Pariz, 12. marca. n. V poslanski zbornici je zopet taka napetost, da se širijo vesti o prostovoljni demisiji Tardieua takoj po sprejemu državnega proračuna. Finančna komisija se je branila, dovoliti kabinetu zahtevane kredite za novo ustanovljena ministrstva in državna podtajništva in je to svoje odklonilne stališče še bolj poudarila, ko se je s 15 proti 7 glasovom sprejel predlog, da v bodoče število ministrstev ne sme presegati 25. Ključu temu zahteva vlada, da zbornica sprejme proračun do nocojšnjega večera, eventualno na nočni seji.

Francija skliče evropsko razorožitveno konferenco

Pariz, 12. marca. n. »Petit Parisien« izjavlja, da sedaj ne more biti več govora o tem, da bi se po odklonilnem stališču Amerike in Anglije sklenila v Londonu kakršnakoli pogodba o varnosti. Tudi če bo konferenca trajala še dva ali tri tedne, bo dovedla samo do tega, da se sklene mirovanje oboroževanja do l. 1936. »Excelsior« piše: Če se nam ne da pogodba, pridržimo mi svoje ladje. Sauerwein predlaga v »Matin« da naj Francija, da dokaže svojo voljo za razorožitve, skliče s svoje strani razorožitveno konferenco, na katero naj bi se povabile vse evropske kontinentalne države. Ta konferenca bi bila mišljena tudi kot pripravljeno delo za evropske združene države in naj bi se ne posvetovala samo o razorožitvi na morju, temveč tudi o razorožitvi na kopnem, predvsem pa o gospodarski razorožitvi.

Pomembni izjavi Grandi'a

London, 12. marca. n. Grandi je včeraj dal Briandu dve pomembni izjavi: 1. Italija je načelno pripravljena, pristopiti k vsakemu varnostnemu paktu ali mirovnemu paktu, ki bi ga sprejelo vseh pet držav, zastopanih na londonski konferenci. Italija pa odklanja, prevzeti iniciativo za formuliranje ali predlaganje takega pakta. 2. Za pospešitev praktične razorožitve je Italija pripravljena skleniti s Francijo obsežno sredozemsko pogodbo, če se pozovejo k pristopu tudi Španija, Grčija, Jugoslavija in Turčija. Grandi je še omenil, da bi bilo pravilno, vpoštevati kot indirektnega interesenta v Sredozemskem morju tudi Rusijo, ki skuša doseči svobodno prihajanje in odhajanje svojih bojnih ladij iz Črnega morja.

Mednarodni katoliški li'm

Rim, 12. marca. AA. »Havas« javlja, da je papež sprejel v posebni avdienci ravnatelja mednarodnega katoliškega kinematografskega urada, ki je po sprejemu imel predavanje pred voditelji katoliške akcije v Italiji.

Kmečki nemiri v Ukrajini

Harkov, 12. marca. r. V okolici mesta vzemajo kmečki nemiri vedno večji obseg. Sovjetske oblasti so deportirale kmete kar v masab proti severu in jugu in tudi v Sibirijo.

Strahovit vihar nad Monte'deom

Pariz, 12. marca. AA. »Havas« poroča iz Montevidea, da je nad mestom razsajal strahovit vihar. Ulice so bile hipoma preplavljene. Neke četrti so 2 m pod vodo. Mesto je brez razsvetljave.

Klub pogorel

London, 12. marca. AA. V St. James'em klubu v Devonshireju je izbruhnil davi ob 1 požar, ki se je razširil s strahovito naglico. Kmalu je bilo vse poslopje v plamenu. Pvaj-set članov kluba in 100 uslužbencev je komaj imelo časa, da se v nočnih oblekah reši na ulico.

Ostale vesti

Rim, 12. marca. AA. Zdravstveno stanje švedske kraljice se je poslabšalo.

London, 12. marca. AA. V Bombayu je demonstriralo 2000 dijakov proti angleški vlad. Nastopila je policija, ki je ranila več dijakov. Nekateri so morali odpeljati v bolnišnice.

Pariz, 12. marca. n. Prostovoljne zbirke za poplavlence v južni Franciji so do sedaj dosegle 9 milijonov frankov. Mesto Lyon je sprejelo pokroviteljstvo za obnovo Villemura, mesto Becancon za obnovo Reyniesa, alžirski departement pa za obnovo Montaubana.

Atene, 12. marca. n. Za podlago nameravanega grškega novega civilnega prava se je na nasvet Venizelosa in večine grških ministrov sklenilo, da se določi za to svrhu kot vzorec nemški državljanski zakonik.

Dunjska vremenska napoved: Spremenljivo vreme, morda z novim snegom. Na gorah ne bo mnogo hladneje, v nižinah pa bo okoli ničle. Na visokih gorah nevarnost olazov.

Protesti tudi v angl. parlamentu

London, 12. marca. n. V angleški poslanski zbornici je bil danes zopet govor o preganjanju krščanstva v Rusiji. Poslanci so vprašali zunanjega ministra Hendersona, da se izjavi, ali bi bila angleška vlada pripravljena v znak protesta odpoklicati iz Rusije svoje diplomatske zastopnike. Henderson je izjavil, da nima nobenega povoda, da bi to evropsko in moralno iniciativo vpošteval in jo predlagal v angleškem kabinetu.

Značilno predavanje dr. Kramara

Praga, 12. marca. r. Študentje narodno demokratske stranke so priredili predavanje dr. Kramara. Ta je v svojem predavanju ugotovil, da je internacionalizem po vojni doživel velik bankrot. V dokaz temu je navedel primer Rusije. Pred vojno so se pri vsaki krivici dvignile vse internacionalne, humanitarne organizacije. Sedaj pa, ko trpijo v Rusiji kristjani od velikega terorja bolševikov, ta humanitarna društva molčijo. Proti bolševikom so se dvignile samo religije, kar služi v dokaz, da je religija jačja, nego vsa internacionalna gesla.

Franc. ital. kolonialna pogajanja

London, 12. marca. n. Francosko-italijanska pogajanja o kolonialnih vprašanjih so se začela danes po prihodu francoskega kolonialnega ministra Pietrija.

Poljsko poslaništvo v Berlinu se poviša v veleposlaništvo

Varšava, 12. marca. n. V zvezi z bližnjim podpisom nemško poljske pogodbe se bodo na poljsko željo obojestranska diplomatska zastopstva povišala v veleposlaništva. Prvi poljski veleposlanik v Berlinu bo postal najbrže bivši zunanji minister in ministrski predsednik grof Skrzynski, ki je za Poljsko podpisal tudi locarnsko pogodbo.

Velike ovacije nunciju Orsenigu

Budimpešta, 12. marca. r. Apostolski nuncij Cesare Orsenigo je danes odpotoval iz Budimpešte, je doleten za naslednika kardinala Paccellija v berlinski nuncijaturi. Na kolodvoru so se poslovali od njega zunanji minister Valko, prosvetni minister Klebelsberg, vsi višji uradniki teh ministrstev, mestni župan Vintero, diplomatski zbor, zastopniki nacionalnih društev in ogromna množica ljudi. Po vseh postajah, koder se je peljal nuncij, so mu prirejali velike ovacije.